

Day a Week School

Doelstellingen

Oorspronkelijke versie: februari 2012, herzien in 2018

Inleiding

Day a Week School (DWS) heeft als hoofddoelstelling een zo breed mogelijke basis te leggen voor cognitieve talentontwikkeling van leerlingen met een sterk analytisch en creatief denkvermogen. Daarnaast is een belangrijke doelstelling het leerplezier te behouden en te vergroten. Daarmee wordt demotivatie in het onderwijs voorkomen. In een gemiddelde klas is het voor de leerkracht een hele opgave om voor alle leerlingen een onderwijsaanbod te verzorgen op hun eigen niveau. Bovendien missen (hoog)begaafde kinderen in hun eigen klas te vaak leeftijdgenoten met een vergelijkbaar ontwikkelingsniveau. Binnen DWS zijn deze kinderen wél aanwezig en zorgen de deskundigheid van de leerkrachten en de hiervoor gecreëerde omgevingsfactoren ervoor dat alle leerlingen op hun eigen denkniveau worden aangesproken en uitgedaagd.

De opdrachten en activiteiten die de leerlingen binnen DWS aangeboden krijgen, doen een beroep op denkvaardigheden van een hogere orde. De overige vier dagen werken de kinderen in hun thuisklas aan hun reguliere schoolwerk (in compacte vorm) en krijgen ze in veel gevallen aanvullend verrijkingsmateriaal aangeboden. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen zich minder snel gaan vervelen. Ook verkleint het de kans dat leerlingen slecht in hun vel gaan zitten en mogelijk sociaal-emotionele problemen ontwikkelen.

Naast deze algemene doelstellingen van ons onderwijs staat hieronder een overzicht van meer concrete doelstellingen en vaardigheden waar wij binnen DWS aan werken.

Vier doelgebieden

De doelstellingen van Day a Week School zijn geordend in vier doelgebieden: 1. leren leren, 2. leren denken 3. Vergroten van zelfinzicht en 4. samen leren. Het werken aan de doelen die onder deze domeinen vallen, waarborgt een breed onderwijsaanbod waarmee recht wordt gedaan aan de specifieke leerbehoeften van (hoog)begaafde leerlingen. De vier doelgebieden en de bijbehorende succescriteria staan beschreven in bijlage 2. Ze zijn gebaseerd op de door de SLO opgestelde doelen en vaardigheden voor ontwikkeling (DVO, versie 2017).

Leren leren

Omdat veel leerlingen, waarbij het leren (te) gemakkelijk afgaat en “alles komt aanwaaien”, niet leren hoe zij nieuwe informatie moeten verwerken en/of opslaan als de stof moeilijk wordt, vinden wij het belangrijk dat onze leerlingen *leren leren*. Bij het leren leren gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die wezenlijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. Hierbij is *motivatie* van belang. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik zet me in voor taken die ik moet uitvoeren (in de klas)
- Ik zet door wanneer iets (nog) niet lukt tot mijn doel is bereikt

- Ik probeer (nieuwe) manieren uit, ook als ik niet weet of het zal lukken
- Ik kies opdrachten waarvan ik iets kan leren

Bij het leren leren is ook *zelfsturing* van belang en dat de leerling leert om te *werken volgens een plan*. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik weet aan welke doelen ik werk tijdens een les
- Ik vraag op tijd hulp als ik er zelf niet uitkom
- Ik maak een (stappen)plan hoe ik een opdracht aan ga pakken
- Ik houd me aan mijn plan

Als laatst vinden wij het belangrijk dat onze leerlingen leren om te reflecteren op hun aanpak (*denken over denken*). Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik denk na over verbeterpunten tijdens het werken
- Ik waardeer de weg naar het eindresultaat
- Ik noem tips en tops van mijn aanpak en resultaat
- Ik gebruik tips van anderen om me in de toekomst te verbeteren

Hoe wordt er binnen DWS aan dit doelgebied gewerkt?

Door de uitdagende opdrachten binnen DWS zoeken wij samen met de leerlingen de grenzen van hun kunnen op. Hierdoor leren zij dat juist als iets je niet gemakkelijk af gaat je moet doorzetten om tot het gewenste resultaat te komen. De doelen en vaardigheden binnen het *leren leren* worden tijdens alle lesactiviteiten geoefend doordat er altijd aandacht is voor de aanpak van de opdracht en de taakbeleving. De leerkrachten bespreken dit voorafgaand aan en/of na de lesactiviteiten. De leerlingen worden bevraagd op hun inzet en aanpak en komen zo tot reflectie. Daarnaast wordt er tijdens het werken aan een eigen project expliciet aandacht besteed aan de zelfsturing en het leren plannen. De leerlingen maken hierbij vaak gebruik van het TASC-wiel, voor meer informatie, [zie bijlage 3](#). Dit geeft hen houvast en inzicht in hun leerproces. Het TASC-wiel geeft in acht stappen het werkproces van de leerlingen aan. Hierdoor kan worden gereflecteerd op het eigen handelen. De leerlingen wordt gevraagd een persoonlijke opdracht te maken over een onderwerp naar keuze (al of niet binnen een overkoepelend onderwerp). Het project wordt verdeeld over een aantal weken. Ter afronding van het project presenteert de leerling het gemaakt product.

Leren denken

Hierbij gaat het om de ontwikkeling van, en reflectie op, hogere denkvaardigheden. Een van de denkvaardigheden waaraan gewerkt wordt is het *analytisch denken*. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik onderzoek wat ik al weet over een onderwerp en wat ik nog wil/moet weten
- Ik maak vraagstukken makkelijker door ze op te delen in kleinere delen
- Ik kan samenvatten en uitleggen wat het doel van iets is

Een andere denkvaardigheid is het *creatief denken*. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik bedenk meerdere oplossingen voor een vraagstuk of probleem
- Ik kom met originele oplossingen en vernieuwende ideeën
- Ik combineer verschillende soorten informatie tot een nieuw geheel

Een laatste denkvaardigheid is het *kritisch denken*. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Ik onderbouw mijn mening met argumenten
- Ik onderscheid feiten van meningen
- Ik kies uit verschillende oplossingen de meest geschikte

Hoe wordt er binnen DWS aan dit doelgebied gewerkt?

Binnen alle lesonderdelen van DWS wordt het denken gestimuleerd. Echter, iedere lesactiviteit heeft zijn eigen accenten. Zowel het *analytisch*, *kritisch* en *creatief* denken komen sterk terug in de lesactiviteiten die gebaseerd zijn op de hogere denkvaardigheden uit de *taxonomie van Bloom* (zie bijlage 4). Deze taxonomie helpt kinderen inzicht te verschaffen in de verschillende denkniveaus die je kunt hanteren bij de omgang met nieuwe informatie. Als het onderwerp bijvoorbeeld 'sprookjes' is, kun je een opdracht geven vanuit een laag denkniveau, zoals: 'Noem vijf verschillende sprookjes'. Of 'beschrijf hoe het verhaal van Roodkapje verloopt'. Een opdracht uit de hogere denkcategorie zou kunnen zijn: 'Maak een Venn-diagram met daarin alle overeenkomsten en verschillen tussen drie sprookjes die je kent'. Dit is een voorbeeld van een opdracht die een beroep doet op *analytisch denken*.

Een voorbeeld waarbij het *kritisch denken* geoefend wordt, is tijdens debatten en filosofische gesprekken die worden gevoerd. Hierbij worden ook wel de Denkhoeden van de Bono ingezet.

Ook wordt aan deze analytische en kritische denkvaardigheden gewerkt door middel van onderzoekend leren. Namelijk door de kinderen te laten werken met vraagstellingen, hypothesen, onderzoeksmiddelen, resultaten en conclusies. Dit gebeurt zowel door een onderzoek te starten dat gekoppeld is aan een thema als door het uitvoeren van proefjes in de groep. Onderwerpen van de proefjes variëren van luchtdruk tot de eigenschappen van custard.

Een voorbeeld waarbij het *creatief denken* bewust wordt gestimuleerd is tijdens de teamuitdagingen, waarbij de leerlingen door middel van goed samenwerken en ontwerpend leren tot een creatief eindproduct moeten zien te komen.

Bij het ontwikkelen van opdrachten die op deze drie verschillende denkvaardigheden een beroep doen, wordt ook wel gebruik gemaakt van Denksleutels. Voorbeelden hiervan zijn: 'Bedenk 3 vragen waarop je alleen maar het antwoord 'leven' kunt geven'. Of 'Noem zoveel mogelijk overeenkomsten tussen shampoo en een lucifer'.

Vergroten zelfinzicht

Hierbij gaat het om het ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op het intra-persoonlijke gebied. Het gaat om *inzicht in jezelf* verkrijgen. Relevante succescriteria zijn bijvoorbeeld:

- Ik weet wat ik (al) kan en dat dit voor anderen anders kan zijn
- Ik onderzoek waar ik nog kan groeien
- Ik maak gebruik van mijn sterke kanten
- Ik stel eisen aan mezelf die haalbaar zijn
- Ik gebruik kritiek en tegenslagen om mezelf beter te leren kennen

Al deze doelstellingen en vaardigheden dragen bij aan de mogelijkheid om jezelf in de tijd te kunnen blijven ontwikkelen.

Hoe wordt er binnen DWS aan deze doelstellingen gewerkt?

Aan 'inzicht in jezelf' wordt onder andere gewerkt doormiddel van de kind(groei)gesprekken die leerkrachten met iedere leerling voeren. Iedere leerling oefent op deze manier met het benoemen van zijn/haar sterke kanten en groeikansen, en vervolgens met het formuleren van een persoonlijk leerdoel. Samen met de leerkracht worden afspraken gemaakt over de aanpak en de momenten voor reflectie en evaluatie.

Inzicht in jezelf en anderen wordt ook getraind in de kringgesprekken die worden gevoerd. Daarin wordt er geoefend in het goed en kritisch luisteren naar klasgenoten en in het geven van opbouwende kritiek. In de kringgesprekken worden onderwerpen behandeld die aansluiten bij de belevingswereld van de leerlingen. Dit kan gaan over hun begaafdheid, maar ook over onderwerpen zoals pesten, hobby's en passies of een maatschappelijk thema uit het nieuws.

Samen leren

Goed kunnen omgaan met anderen betekent niet alleen dat je kunt leren van en met anderen, maar ook dat je beseft welke rol je daar zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is jezelf te blijven en dat te doen wat bij je past. Succescriteria hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Tijdens teamopdrachten weet ik aan welk doel ik samen met anderen werk
- Ik maak anderen enthousiast om ergens een succes van te maken
- Ik verdeel taken samen met anderen op een manier die voor iedereen goed werkt
- Ik luister naar een ander en probeer te begrijpen wat de ander denkt of voelt
- Ik vraag en ontvang hulp of tips
- Ik blijf mezelf bij anderen (ik laat zien en horen wat ik denk en voel)

Hoe wordt er binnen DWS aan deze doelstellingen gewerkt?

Bij de lesactiviteiten worden regelmatig coöperatieve werkvormen ingezet om het samen leren doelgericht te oefenen en te stimuleren. Het samenwerken wordt daarnaast vooral geoefend tijdens de teamuitdagingen. Er wordt goed gekeken naar het proces en er wordt geëvalueerd hoe de samenwerking verliep, wie welke rol kreeg toebedeeld en welke positie de leerlingen hebben ingenomen. De teamuitdagingen variëren van het ontwerpen en bouwen van een knikkerbaan tot de organisatie van een modeshow met alleen kranten.

Beschrijving van het handelen van de DWS-leerkrachten

Hieronder beschrijven wij de filosofie van waaruit de DWS-leerkrachten werken. Deels zijn het werkwijzen, deels komt het uit de persoon van de DWS-leerkracht zelf. De combinatie van factoren maakt een lesactiviteit tot een boeiende belevenis. Het lesaanbod en de verschillende werkvormen zijn ondersteunend aan het bereiken van onze hoofddoelstellingen.

Onze visie en werkwijzen kunnen als volgt worden samengevat:

"De DWS-leerkracht heeft vertrouwen en durft het initiatief vanuit de leerlingen te laten komen. De DWS-leerkracht treedt op als procesbewaker. Dat houdt in dat de DWS-leerkracht richting geeft en bijstuurt

op proces en gedrag. Zo is de DWS-leerkracht de begeleider van de leerlingen bij het werken aan de persoonlijke leerdoelen die zij samen met hun ouders hebben opgesteld.

Een DWS-leerkracht is een goede gespreksleider. Dit komt in allerlei activiteiten, zoals groepsgesprekken tot uiting, maar is zeker belangrijk bij de evaluatie van activiteiten. Leerlingen worden expliciet uitgenodigd om te reflecteren. De DWS-leerkracht ziet talenten en inbreng van leerlingen, weet deze op waarde te schatten en te benutten. Door de manier van werken, is de DWS-leerkracht in staat om de betrokkenheid van leerlingen te vergroten. Er wordt gebruik gemaakt van activerende en coöperatieve werkvormen. Leerlingen zitten hierdoor 'op het puntje van hun stoel' en 'vonkjes worden vlammen' in hun ogen. Belangrijk is om als DWS-leerkracht eigen levenservaring en eigenheid in te kunnen zetten. Een voorwaarde om op deze manier te kunnen werken is het vertrouwen dat de DWS-organisatie heeft in de kwaliteiten en zelfstandigheid van de DWS-leerkrachten. Zij krijgen de ruimte om hun eigen lesprogramma samen te stellen."